

Professionals liberals: coneixement i confiança

Marc MOLINÉ i CANAL

Introducció

Tot i no ser un home de citacions, quan vaig conèixer el tema proposat per la SAC en aquestes XVIII Jornades em va venir a la memòria aquella tan cèlebre que va pronunciar J. F. Kennedy en el seu primer discurs com a president el 1961: «No et preguntis què pot fer el teu país per tu; pregunta't què pots fer tu pel teu país».

En uns moments complicats per a la població en general i en què molts col·lectius es manifesten regularment per reclamar i exigir que se'ls retornin els drets de què disposaven en els moments de bonança econòmica, el col·lectiu dels col·legis professionals passarem la jornada d'avui debatent i suggerint allò que nosaltres podem aportar a la societat. Aportacions que espero i desitjo que es plantegin des de la imaginació, la perícia i el positivisme, fent autocrítica quan s'escaigui i defugint la queixa, el plany i els retrets adreçats a aquells que ens pugui semblar que ens han portat a la situació de crisi actual.

La relació de l'enginyer topògraf amb la societat

Tinc com a creença personal que les relacions entre persones es regeixen per la confiança; així doncs, en l'exercici de la meua professió intento que aquest valor s'equipari amb el coneixement adquirit durant els anys d'estudis acadèmics i els d'exercici de la professió liberal, un coneixement que aporto als meus clients i que ells valoren en funció de la confiança generada. Els enginyers en topografia abastem diverses disciplines, entre d'altres cartografia, geodèsia, topografia i cadastre. Aquestes dues últimes són les que han generat més confiança entre nosaltres i la societat en general. En un país en què la propietat dels béns immobles i el patrimoni privat han estat històricament tractats amb gran recel per part dels propietaris, els topògrafs hem estat possiblement, fins a la generació dels cadastres actuals, els únics coneixedors de gran part de la distribució i l'estructura de la propietat privada. Això ha estat possible gràcies a la confiança recíproca engendrada entre nosaltres i els nostres clients, que han accedit a mostrar-nos i a trepitjar les seves finques, a identificar-les i definir-les mitjançant els documents que

n'assenyalen l'origen, les dimensions i les afrontacions, documents molt personals i sensibles, que sovint descriuen les situacions i vicissituds viscudes pels seus avantpassats, els possibles problemes interns entre famílies i veïns, el com i el perquè de la successió de les propietats... En definitiva, ens han obert de bat a bat les portes de casa seva i de la seva història, cosa que no seria possible sense un vincle de confiança entre totes les parts, essent els propietaris coneixedors de la nostra discreció i professionalitat, i aconseguint que sovint una relació professional esdevingui una relació personal.

Crec que no sóc gens pretensions si afirmo que aquesta barreja entre coneixement i confiança ha fet possible que els cadastres moderns de la majoria dels comuns d'Andorra siguin avui una realitat gràcies, en gran mesura, a l'aportació dels topògrafs del nostre Col·legi, i també a la tasca pedagògica que han fet els funcionaris i els comuns, que han estat capaços de generar el vincle de confiança entre l'Administració i els administrats.

Vull recordar, com ja he mencionat anteriorment, que sempre hi ha hagut molt recel per part dels propietaris d'Andorra que es conegui l'estructura de la propietat privada, sigui per por de l'exacció (que es puguin exigir impostos) o per por que es pugui fer publicitat de les dades.

Aquesta reticència queda demostrada en analitzar l'evolució del cadastre a Andorra al llarg dels segles XX i XXI.

La preparació de cadastres i cens de població (padrons) parroquials era pràctica habitual a finals del segle XIX i principis del segle XX. El cadastre era la base del repartiment de la contribució territorial. L'any 1903 i, semblaria, com a resposta a l'abolició de l'antic impost eclesiàstic del delme, es van confeccionar a tot Andorra uns Cadastres de la Propietat (rústica i en alguns casos urbana) amb la finalitat essencial de fixar els impostos de cada casa. Aquest inventari generalment el feien les cases grans i adinerades de cada parròquia, i és per això que l'any 1910, per mandat del Consell General, les parròquies havien d'elaborar un cadastre definitiu. Aquest procés va ser molt lent i existeixen ordinacions dels anys 1912, 1913, 1914, 1919 i 1921 en què es reclama als comuns la finalització dels cadastres. Aquests són els últims que es van fer i amb els quals hem conviscut fins avui.

El primer de maig de 1922, el veguer de França, Charles Romeu, i el veguer episcopal, Joaquim de Ribà, van publicar un edicte d'establiment del registre de la propietat a Andorra, les estipulacions del qual es basaven en conceptes moderns pel que fa a l'enregistrament i la gestió del cadastre i del registre de la propietat. Les estipulacions més remarcables eren:

- El registre aniria a càrrec d'un notari i estaria sota l'advocació del Tribunal de Corts.
  - Es faria un llibre per cada parròquia.
  - Les escriptures o títols de domini no podrien perjudicar terceres persones si no estaven degudament inscrits al registre.
  - El registre es basaria en el cadastre i hi constarien, a més de les afrontacions, la cabuda i el títol en virtut del qual es posseïa el dret que es tractava de transmetre.
  - Les herències s'haurien d'inscriure al registre.
  - Les hipoteques haurien de comportar necessàriament la inscripció de la finca al registre, i s'haurien de fixar les parts de gravamen que corresponguessin en el cas de diverses finques.
- Aquest edicte no es va posar en aplicació perquè el Consell General s'hi va oposar, i arran d'aquests fets, en moltes parròquies es van deixar de cobrar de forma regular els impostos per les terres rústiques, fenomen que es va agreujar progressivament en quedar obsolet

l'import de l'impost a causa de la inflació. En conseqüència, el manteniment del cadastre, mancat d'una finalitat clara, es va deixar de fer almenys de forma sistemàtica.

Posteriorment es van dur a terme diverses iniciatives que no van fructificar, entre les quals destaquen:

- El 14 de gener de 1965, els còsols van demanar al Consell General la creació del registre de la propietat.

- El 28 de març de 1972, el Consell General va decidir consultar als comuns sobre la instauració d'un registre de la propietat.

- L'1 d'octubre de 1979, motivat per un comunicat dels còsols del 13 de juliol del mateix any, el Consell General va decidir fer els estudis corresponents per posar al dia els cadastres parroquials i per crear el registre general de la propietat. El desembre de 1980 es va completar l'estudi que recollia força encertadament les directrius que haurien de guiar la confecció del cadastre i del registre, però, com en casos anteriors, no es va arribar a dur a terme.

Independentment, van sorgir iniciatives per establir el registre d'hipoteques. En concret, hi va haver decisions del Consell General sobre la seva constitució l'any 1902 i l'any 1972, que tampoc no es van dur a terme.

Així doncs, queda palès que durant molts anys ha existit la voluntat de certs organismes de crear o actualitzar els cadastres comunals, i que l'oposició dels mateixos polítics i propietaris no ho ha fet possible.

La Llei de finances comunals del 27 de juny de 2003 estableix que el Govern i els comuns disposen d'un termini de deu anys per elaborar un cadastre de la propietat immobiliària nacional que permeti identificar les propietats immobiliàries del territori nacional i també establir-ne una valoració a partir del valor de mercat mitjançant uns mateixos criteris tècnics. És a partir d'aquest moment, i especialment a partir de l'any 2005, que la majoria de comuns confien en el coneixement acadèmic, en el coneixement del territori i en la confiança existent entre els propietaris dels béns immobles i el col·lectiu de topògrafs d'Andorra, i ens fan partícips de l'elaboració dels models, de les ordinacions i dels reglaments dels cadastres i de la seva confecció. És per això que crec poder afirmar que si avui dia la majoria de comuns tenen un cadastre actualitzat i realitzat *amb i per al* ciutadà és majoritàriament gràcies al ja molt mencionat vincle de confiança entre totes les parts, que són bàsicament els propietaris, les administracions i els enginyers en topografia.

Cal mencionar, però, que en alguns comuns la conjuntura econòmica ha fet que alguns cadastres no s'hagin pogut acabar i que es demorin més del que s'havia previst, i que en algun altre comú la irresponsabilitat política hagi deixat el cadastre comunal en estat de gestació. Però tot i això, considero que la inèrcia ja està creada i que els cadastres estan esdevenint una realitat desitjada durant molts anys.

D'altra banda, com a col·legi professional faig la part d'autocrítica que em pertoca, ja que si bé és veritat que individualment els topògrafs hem participat activament i en diferents àmbits dels cadastres d'Andorra, no ho és menys que com a Col·legi d'Enginyers en Topografia hem col·laborat poc o gens en la realització d'aquest important projecte nacional, i que aquesta és una de les tasques que tenim encomanades els col·legis professionals, com explicaré més endavant.

Col·legis professionals i administracions públiques

La majoria de col·legis professionals són de creació recent, i fins i tot molts encara no s'han pogut adaptar a la Llei d'exercici de professions liberals i de col·legis i associacions professionals encara del 15 de maig de 2008. Suposo que és per això que la relació amb les administracions encara no és tan fluida com a molts ens agradaria i encara no hem pogut o sabut generar aquesta relació de confiança amb les administracions. També hem de ser conscients que el nostre paper dins de la societat andorrana és recent si ho comparem amb altres països; al Regne d'Espanya, per exemple, la Constitució de l'any 1978 ja empara en el seu article 36 la creació de col·legis professionals: «La ley regulará las peculiaridades propias del régimen jurídico de los Colegios Profesionales y el ejercicio de las profesiones tituladas. La estructura interna y el funcionamiento de los Colegios deberán ser democráticos», i ja disposaven d'una Llei de col·legis professionals des de l'època preconstitucional, aprovada l'any 1974 pel general Franco. En canvi, la Constitució andorrana de l'any 1993 només ens menciona amb la boca petita quan en el seu article 18 diu: «Es reconeix el dret de creació i funcionament d'organitzacions empresarials, professionals i sindicals. Sense perjudici de la seva vinculació amb organismes internacionals, aquestes organitzacions han d'ésser d'àmbit andorrà, disposar d'autonomia pròpia sense dependències orgàniques estrangeres i funcionar democràticament», i la nostra Llei de col·legis professionals no va veure la llum fins quinze anys després de l'aprovació de la Constitució. Així doncs, queda clar que la nostra col·laboració i immersió en les administracions públiques i organismes oficials ha hagut de fer en molt poc temps un llarg camí, ja que es partia d'un punt molt llunyà, però tot i així, encara ens queda molt trajecte per recórrer si tenim en compte que sovint, des de les administracions públiques, se'ns valora poc i es confia menys amb nosaltres que amb altres professionals liberals vinguts dels països veïns.

Els col·legis professionals d'Andorra, que segons la Llei de col·legis professionals hem de vetllar per l'intrusisme i la competència deslleial en relació amb la professió col·legiada, ens veiem obligats a veure com des de les administracions públiques i els organismes oficials, cada cop menys però encara massa sovint, es contracten per la via directa professionals liberals que no exerceixen ni poden exercir dins el territori andorrà. Encara dol més veure com aquests professionals liberals estrangers no han de superar cap mena de concurs, ni demostrar cap mena d'experiència o coneixement, ja que se'ls hi pressuposa, se'ls fa plena confiança i se'ls paguen sense cap mena de discussió els honoraris que presenten. Contràriament, els professionals del país hem de postular a les feines mitjançant concurs públic aplicant els preus que l'Administració ens imposa a partir d'uns criteris totalment subjectius, hem de demostrar la nostra experiència mitjançant currículums i certificats que l'acreditin, i hem de dipositar avals bancaris per garantir que executarem les feines encomanades. Suposo que estareu d'acord amb mi quan dic que tot plegat demostra que no generem tota la confiança que caldria a les administracions públiques.

Vull tornar a ser honrat, i com ja he dit en la meua introducció i en l'apartat anterior, cal fer la part d'autocrítica que ens pertoca. Considero que durant molts anys els integrants del Col·legi d'Enginyers en Topografia ens hem aposentat en l'autocomplaença que procura la satisfacció de la feina ben feta, defugint de les obligacions que tenim encomanades com a col·legi professional i que hauríem d'assumir com a pròpies. No podem generar la confiança demanada si no ens involucrem en allò de què som coneixedors. Des de la creació del nostre col·legi l'any 1999, s'han aprovat les normatives següents, en les quals nosaltres no

hem participat directament com a col·legi professional, tot i que sovint ho hem fet a títol individual:

- Llei general d'ordenació del territori i urbanisme (2001) i Llei de modificació puntual i urgent de la Llei general d'ordenació del territori i urbanisme (2003)
- Reglament de la geodèsia i de la cartografia bàsica d'Andorra (2004)
- Reglament urbanístic (2002)
- Reglament d'urbanització (2002)
- Reglament de construcció (2003)
- Ordinacions i reglaments de cadastre de totes les parròquies
- Llei del cadastre (2009)
- Llei d'exercici de professions liberals i de col·legis i associacions professionals (2008)

Canviant lleugerament de tema i sense la voluntat de crear cap polèmica ni debat estèril, ans al contrari, crec necessària una reflexió aprofundida sobre els col·legis d'enginyers i enginyers tècnics. Recentment s'ha creat el Col·legi Oficial d'Enginyers Superiors, que tot i ser un pas important, personalment considero que aconseguir la confiança de les administracions públiques i de la societat en general també vol dir regular definitivament les professions vinculades amb les enginyeries, sigui mitjançant una llei específica o mitjançant la creació dels diferents col·legis professionals disgregats del Col·legi d'Enginyers Superiors i del Col·legi d'Enginyers Tècnics. No genera confiança la creació de col·legis endogàmics en què tothom pot o vol poder fer de tot. L'enginyeria se segrega en múltiples especialitats i per tant, si els col·legis professionals han de garantir que l'exercici professional s'adeqüi a la seva normativa, deontologia i bones pràctiques, i que es respectin els drets i els interessos dels destinataris de l'actuació professional tal com s'exposa en la Llei de col·legis professionals, és imprescindible la creació de tants col·legis professionals d'enginyers com diferents especialitzacions acadèmiques existeixen, tal com hem fet el Col·legi d'Enginyers en Topografia. No es pot continuar amb aquest calaix de sastre en què es barregen totes les especialitzacions i no queda gens clar *qui pot fer què*.

També sóc conscient que per arribar a aquesta disgregació cal revisar la Llei d'exercici de professions liberals i de col·legis i associacions professionals, ja que limita la creació d'un col·legi a la demanda d'un mínim de vuit professionals, i és possible que la separació de cadascuna de les especialitats d'enginyeria generi col·lectius de menys de vuit professionals.

Nosaltres som un col·legi amb pocs integrants –fins fa ben poc només érem set professionals i aviat en serem nou– que a data d'avui encara no ens hem pogut constituir com a col·legi oficial. Sabem les dificultats que comporta ser un col·lectiu tan minso, tant pel potencial personal com per l'econòmic; així doncs, crec que seria convenient que des de l'Administració general s'ajudés aquests col·lectius minoritaris a adaptar-se a la Llei de col·legis professionals i a esdevenir col·legis oficials, pel bon funcionament i per la regulació de les professions concernides. Vull ressaltar que la creació del Consell de Col·legis Professionals ja ens ajuda a sumar esforços en aquelles accions i inquietuds que afecten tots els col·lectius professionals, i que el Consell s'ha convertit en un gran aliat dels col·legis constituïts per pocs col·legiats.

El futur dels col·legis professionals

Estem patint un moment d'una crisi greu i generalitzada que a molts professionals ens està servint per reorientar els nostres gabinets, mitjançant inversió en coneixement, en noves tecnologies, en

obertura de nous mercats, etc. És en aquest moment que hem de continuar generant i tenint confiança, confiança en les administracions públiques per aconseguir més suport tècnic i logístic, confiança en les entitats bancàries per poder obtenir el finançament per aquestes inversions, i confiança en la societat en general per poder seguir aportant el nostre coneixement i els nostres serveis.

Al costat de la crisi ens trobem l'obertura econòmica més important que ha viscut aquest país. No sabem ni *com* ni *quant* ens afectarà, desconec el paper que tindrem els col·legis professionals durant aquest procés o si en tindrem cap. És per això que plantejo la necessitat de crear un pla estratègic o full de ruta que defineixi el camí i les directrius a seguir per part dels col·legis professionals, que garanteixi una transició regulada i no traumàtica cap a aquest nou model econòmic. També s'haurien de definir les estratègies i accions per remuntar la pèrdua de confiança que estem patint per part de la societat en general en aquests moments de davallada econòmica. Vull remarcar que es tracta d'una opinió personal, que segurament necessita més aprofundiment per part de tots els col·lectius.

Acabo la meva ponència insistint en la importància de la confiança; la que tinguem en nosaltres mateixos i la que siguem capaços de generar en els altres. La combinació dels coneixements i la confiança ha estat, és i serà la clau del nostre èxit, mentre que la barreja de suficiència i condescendència ens durà inexorablement cap al fracàs.

Marc MOLINÉ i CANAL,
topògraf i secretari de la junta directiva
del Col·legi d'Enginyers en Topografia